

Выводы. В целом, практико-методический опыт подготовки тренеров-методистов по фитнесу показал состоятельность настоящего учебного плана. Наши выпускники успешно работают в престижных фитнес центрах не только по республике, но и в странах СНГ (Россия, Белоруссия, Украина), Румынии, Германии.

Литература:

1. Выдрин В.М. Современные проблемы теории физической культуры как вида культуры: Учеб. пособие / В.М. Выдрин. – СПб.: СПбГАФК им. П.Ф. Лесгафта, 2001. – 76 с.
2. Дуркин П.К. К решению проблемы формирования здорового образа жизни населения России / П.К. Дуркин, М.П. Лебедева // Теория и практика физической культуры. – 2002. – № 8. – С. 2-5.
3. Иващенко Л.Я. Физическое воспитание взрослого населения / Л.Я. Иващенко, А.Л. Благий. – В кн.: Теория и методика физического воспитания / Под ред Т.Ю. Круцевич. – В 2-х т. – Киев: Олимпийская литература, 2003. – Т. 2. – С. 201-251.
4. Холодов Ж.К. Теория и методика физического воспитания и спорта: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Ж.К. Холодов, В.С. Кузнецов. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Издательский центр „Академия”, 2003. – 480 с.

**ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ
ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ ФІТНЕСУ ТА РЕКРЕАЦІЇ»
МАЙБУТНІМИ ФІТНЕС-ТРЕНЕРАМИ**

Марина Василенко

*Національний університет фізичного виховання і спорту
України*

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. На сучасному етапі розвитку українського суспільства здоров'я як ціннісна категорія набуває більшого значення. На думку фахівців, така тенденція пов'язана із пропагандою серед населення здорового способу життя у мас-медіа, прийняттям відповідних соціальних програм та нормативно-правових актів, стрімким

розширенням мережі фітнес-клубів, оздоровчих центрів тощо. При цьому, ринок фітнесу в Україні, за даними експертів, заповнений не більше ніж на 15-20%. Це породжує проблему нестачі кваліфікованих кадрів – фітнес-тренерів. Відповідно постає питання підготовки кадрів з урахуванням специфіки сфери фітнес-послуг. В зв'язку із цим, в профільних вузах (зокрема, в Національному університеті фізичного виховання і спорту України – НУФВСУ), здійснюється пошук найбільш ефективних шляхів навчання, вдосконалення навчальних програм, введення нових дисциплін. В статті зроблена спроба обґрунтування необхідності введення дисципліни «Психологія діяльності в сфері фітнесу та рекреації».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Не викликає сумнівів той факт, що фітнес та фітнес-послуги – це складне різноаспектне явище, яке вміщає дві базові складові: фітнес та послугу. При цьому, «послуга» трактується як процес, результат та діяльність виконавця з метою задоволення наявних потреб індивіду (заказника, клієнта). Сумісна участь виконавця та споживача фітнес-послуг є однією з особливостей сфери фітнесу на відміну від інших груп соціальних послуг [6, с. 222].

Спеціалістами наголошується, що існує проблема якості надання фітнес-послуг. Проте визнається, що вона може бути вирішена тільки в випадку професійного підходу, де суб'єктами професійної діяльності будуть компетентні фахівці [1, с. 333–404]. На думку російських вчених, фітнес-тренери повинні володіти не просто знаннями, вміннями та компетентностями в певній галузі знань, але й високою мотивацією до «клієнтцентованої» діяльності [6, с. 237]. В дослідженнях присвячених вивченню структури професіограми та розробці відповідних компетенцій майбутніх фітнес-тренерів підкреслюється важливість комунікативного та іміджево-презентативного компонентів професійної діяльності [2; 4, с. 174–178].

Аналогічні тенденції спостерігаються і в підготовці таких фахівців за кордоном. Аналіз навчальних планів підготовки фітнес-тренерів та фахівців зі здоров'я, рухової активності у США свідчить про значну увагу щодо розвитку соціальних навичок з боку іноземних освітян. Так, в межах навчальних програм пропонується такі дисципліни як: «Навички публічного виступу» (спеціалізація «Наука про здоров'я та фітнес» – Сендхілз коледж, Північна Кароліна); «Риторика та твір»; «Акторська

майстерність», «Етика та лідерство» (напрямок підготовки «Наука про рухову активність» – Університет Техаса) [8, 9]. Таким чином, спостерігається тенденція до перегляду позицій щодо підготовки майбутніх фітнес-тренерів (яка переважно була орієнтована на руховий та методичний компоненти).

Мета статті: Обґрунтувати доцільність введення дисципліни «Психологія діяльності в сфері фітнесу та рекреації» в навчальний план підготовки майбутніх фітнес-тренерів.

Виклад основного матеріалу дослідження. В НУФВСУ в рамках підготовки фахівців зі спеціальності «Фітнес та рекреація» освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» з 2011 року апробується вивчення дисципліни «Психологія діяльності в сфері фітнесу та рекреації». Нами розроблено відповідну робочу програму. Завдання дисципліни: надати уявлення про психологічні основи професійної діяльності в сфері фітнесу та рекреації; навчити стратегічному плануванню професійних задач; сприяти профорієнтації та особистісному зростанню студентів; сформувати навички управління в колективі; сформувати навички ефективної комунікації в процесі професійної діяльності; сформувати навички публічного виступу та ведення рекламної кампанії.

Нижче представлено фрагмент робочої програми дисципліни «Психологія діяльності в сфері фітнесу та рекреації» (табл.1).

Пріоритетними формами та методами навчання в межах вищезазначеної дисципліни були: проблемні лекції; практичні заняття; самостійна робота; тести та завдання, які дозволяли здійснити контроль та оцінити рівень індивідуальних можливостей майбутніх фахівців; інтерактивні методи навчання (тренінги, навчальні групові дискусії, ділові ігри; самоаналіз власної діяльності за результатами рефлексії). При проведенні тренінгів моделювалися типові професійні ситуації, вироблялася стратегія комунікативної поведінки студента, відпрацьовувалися оптимальні варіанти його мовної поведінки, розглядалися варіанти виходу з можливих конфліктних ситуацій.

В якості тем тренінгів пропонувались наступні: «Типологія клієнта та тренера», «Я – продавець», «Я та колектив», «Я та потреби клієнта», «Конфлікт з клієнтом», «Мій імідж», «Моє майбутнє» тощо. Специфічними рисами тренінгів були активна участь, висока інтенсивність та емоційність заняття.

Таблиця 1

**Розрахунок годин з дисципліни
«Психологія діяльності в сфері фітнесу та рекреації»**

№ п/п	Назва розділів та тем	Всього навчальних годин	Форми занять	
			Лекції	Практичні
Модуль І «Психологія діяльності в сфері фітнесу та рекреації»				
1	Психологічна структура організації, основні поняття та завдання дисципліни «Психології діяльності в сфері фітнесу та рекреації». Поняття: потреби, мотиви учасників діяльності в сфері фітнесу та рекреації. Ієрархія потреб та методи їх визначення у фахівця та клієнта.	4	2	2
2	Психологічні аспекти продажів в сфері фітнесу та рекреації. Управління мотивацією клієнта. Психологічні умови ефективних продажів.	4	2	2
3	Професійні основи в сфері фітнесу. Тріада вибору професії. Імідж фахівця. Етикет. Постановка мети в професійній діяльності. Послідовність стратегічного планування в професійній діяльності в сфері фітнесу та рекреації.	6	2	4
4	Теоретичні принципи ефективної комунікації та управління. Базові принципи трансактного аналізу.	8	2	6
5	Управління емоціями та негативними психофізіологічними станами.	6	-	6
6	Психологія управління Основні поняття соціальної психології: група, колектив, види лідерів, стилі управління, груповий процес, склад групи.	4	-	4
7	Психологічна структура реклами. Формула АІМДА.	2	-	2
8	Основи ораторського мистецтва. Психологічна структура публічного повідомлення.	6	-	6
Всього годин		40	8	32

Змістом окремих занять була організація перегляду відеофільмів з наступним груповим їх обговоренням, аналізом та оцінюванням. Крім того, одним із способів оцінювання досягнень студента в процесі формування спеціальних професійних компетенцій було портфоліо. Портфоліо – це цілеспрямоване зібрання робіт учня, яке показує його розвиток, зусилля і досягнення з позицій оцінки викладача та самооцінки. Поряд із такою формою роботи пропонувалось створення відеопрезентацій, які в майбутньому демонструвались на ярмарках вакансій та на стажуванні.

Таким чином, застосування активних методів навчання дозволяє майбутнім фахівцям розвивати навички групової, командної роботи, що, в свою чергу, розширює їх здатність для вирішення типових особистісних та професійних проблем.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На основі аналізу літератури та власних методичних розробок підтверджена доцільність введення дисципліни «Психологія діяльності в сфері фітнесу та рекреації» в навчальний план підготовки майбутніх фітнес-тренерів. Отримання необхідних знань та навичок дозволить фахівцям бути конкурентоспроможними на ринку фітнес-послуг та ефективно вирішувати завдання оздоровлення населення.

Перспективою наших досліджень буде вивчення ефективності активних методів навчання у професійній підготовці майбутніх фітнес-тренерів.

Література:

1. Бесташишвили Т.Г. Разумный фитнес. Книга руководителя /Т.Г. Бесташишвили. – СПб.: Изд-во «Нестор-История», 2011. – 536 с.
2. Волков К.Д. Формирование у будущих специалистов по физической культуре и спорту специальных профессиональных компетенций для работы в оздоровительном фитнесе: автореф. дис. на соискание учен. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» /Константин Дмитриевич Волков; РоссийскийГУФКСиГ. – М., 2009. – 24 с.
3. Основы персональной тренировки / под ред. Роджера В.Эрла, Томаса Р. Бехля; пер. с англ. И. Андреев. – Киев: Олимпийская литература, 2012. – 724 с.
4. Традиции и инновации российского высшего образования в сфере физической культуры: опыт транскультурного ориентирования

- [монографія] / Национальный университет физической культуры, спорта и здоровья им. П.Ф. Лесгафта; под ред. Е.В. Утишевой, Н.Г. За-
кревской. – СПб.: Изд-во «Стратегия будущего», 2011. – 274 с.
5. Fitnessservice.[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.fitnessservice.ua/about>.
  6. University of Texas at Austin the college of education. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.edb.utexas.edu/education/departments/undergrad/students/kin_health.

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ТРЕНЕРІВ З ФІТНЕСУ

Тетяна Чижик, Ігор Рощин

*Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, м. Миколаїв*

Постановка проблеми. Фітнес – це сформована індустрія, в основу якої закладені практичний досвід і теоретичні знання, накопичену науково-методичну базу засобів і методів взаємодії фахівців з клієнтами. Тренерська робота в умовах фітнес-центру є специфічним видом людської діяльності, що дедалі користується більшим попитом на ринку послуг в галузі фізичної культури і спорту. Вона популярна, соціально значуща та вимагає високого професіоналізму, соціальної спрямованості, розвинених пізнавальних здібностей, певних фізичних та емоційно-вольових якостей від інструктора з фітнесу.

Оцінюючи успіх у професійній діяльності фітнес-тренера, варто відзначити, що професійні знання (анатомії, фізіології, теорії і методи-
ки тренувань) не є визначальною умовою в досягненні успіху. Брайан
Трейсі, відомий американський фахівець з питань досягнення успіху,
стверджує, що частка професійних знань, як складової частини успіху,
не перевищує 35%; інші 65% складаються з особистісних якостей і за-
лежать від позитивного впливу, який справляє людина [2].

Отримати та підвищити професійні знання тренера з фітнесу
може навчаючись у ВНЗ за напрямом «Спорт», «Фізичне виховання»,
«Здоров'я людини», відвідуючи семінари у фітнес-школах, вивчаючи
фахову літературу тощо. Свої особистісні якості, закладені з дитинства